Emperyalizme, tekellere, faşizme, ve ulusal zulme karşı ileri demokratik halk devrimi!

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

İŞÇİNİN SESİ

Karşı-devrimci tasfiyeler durdurulsun! Sorunlar komünistçe tartışılsın!

Yıl: 6, Sayı: 119
17 Ocak 1980

Açık Mektup

Bu sayımızda Türkiye Komünist Partisi'nden Veli Dursun Yoldaş'ın elimize geçen *Açık Mektubunu* yayınlıyoruz.

Veli Dursun

I

KOMÜNİSTLERE AÇIK MEKTUP

Yoldaşlar!

Partimizin oportünistler eliyle itildiği derin bunalım ortamında, suçluların daha iyi seçilebilmesi için bazı gerçekleri açıklamayı görevim sayıyorum. Partimizin güvenliğini titizlikle koruyarak yapacağım bu açıklamaların, TKP'deki Lenincilerin yayın organı gazeteniz *Işçının Sesi* aracılığıyla yayınlanması en uygunu olacaktır.

Aylardır süren ve giderek yoğunlaşan parti içi tartışmayı hepimiz yakından izliyoruz. Görülüyor ki, oportünistlerin, *Işçının Sesi*'nin görüşlerini mahkum edebilmek, kadrolarımızı oportünist etki altında tutabilmek için bulabildikleri tek silah "disiplin"dir. *İşçının Sesi* ve editörü R. Yürükoğlu, *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'yi Partiye danışmadan yayınladığı için parti disiplinini çiğnemiştir diyorlar. Oysa, aşağıda göreceğiniz gibi, kendileri tüzüğü ancak işlerine geldiğinde ve işlerine geldiğince işleten, Leninci disiplini yıkıp yerle bir eden "çiftlikçi"lerdir.

> "Merkez Komitesi muhalefeti Kongre'den önce tasfiye ederse, bu affedilmez birşey olurdu"
> (Lenin, Toplu Yapıtlar, İngilizce basım, c.30, s.467)

R. Yürükoğlu'na yapılan partiye danışmadan yazı-kitap yayınlama suçlaması aynen bana yapılmıştır. Suçlamanın ve ardından attıkları adımın ortaya çıkardığı sonuçlara geçmeden önce olayın kısa bir dökümünü vereceğim.

TKP'de çeşit çeşit ortacı ve oportünist kliklerin birleşerek Lenincilere karşı tüzüğü ve komünist morali ayaklar altına alan saldırısı, *Atılım*'ın Temmuz 1979 sayısında duyurulan "TKP MK Politik Bürosu'nun yöre sekreterleriyle, yığın çalışmaları sorumlularıyla üst düzeyde yaptığı toplantı"da *bugünkü düzeyiyle* başladı. Bu toplantıya, yöre komitesi sekreteri ve yığın örgütleri sorumlusu olarak *bazı* MK üyeleri katıldı. Toplantıda tüm saldırı Lenincilere yöneldiği halde, ardından Politik Büro adına yapılan açıklamada, parti içindeki baş tehlikenin "sağ oportünizm" olarak gösterilmesi, oportünistlerin ikiyüzlülüğünün, kanıtıdır.

Hiçbir "illegalite" zorunluğu olmadığı halde ben bu toplantıya *bir gün önce*, yetkisiz birinin akşamüstü saat 18.30'da açtığı *telefonla* çağrıldım. "Yarın öğlen burada ol" dendi. Binlerce kilometreyi aşmak kolay olmadığından, toplantıya ancak başladığından bir gün sonra varabildim.

Politik Büro ve Genel Sekreter, bilgi vermek zorunda oldukları halde, bir gün önceki toplantıda neler görüşüldüğü hakkında bilgi vermediler. Israrla reddettiler. Yoldaşlarımdan öğrendiğime göre, yazdığım yazıyı önceden partiye göstermeden yayınladığım için beni disiplin suçu işlemekle eleştirmişler. (Altını çizerek söyleyeyim, hiçbir ideolojik görüş eleştirilmemiş. Yalnızca "disiplinsizlik" eleştirilmiş). Pekçok yoldaş en az bir hafta önceden toplantı yerine varmış oldukları halde bana bir gün önce haber verilmesinin nedeni böylece açıklanır.

Toplantı yerine vardığımda Genel Sekreter ve bir tutanakçı ile "özel" bir görüşmeye alındım. Genel Sekreter, "disiplinsizlik" suçlamasını, hem de bağıra çağıra yineledi. "Yazını önce Partiye gösterecektin" dedi. "Haydi ötekilere güvenmiyorsun, bana yollasaydın, ben okusaydım" dedi. "Ben seni çok severdim, ama görüyorum ki ötekiler ben öldükten sonra yerime göz dikmiş, sen ölmeden diktin" dedi. Bu son cümle, pekçok yanlış görüşü olduğu halde, devrimci bir kişiliği olduğunu düşündüğümüz Bilen Yoldaşın Leninciler için sonu oldu. Bir komünist bu denli küçülemez. (Genel Sekreter aynı cümlesini "dağdan gelen bağdakini kovmak istiyor" diyerek Parti basınında da yineledi.)

Genel Sekreterin söylediklerine verdiğim yanıt şöyle oldu: "*Birincisi*, disiplinsizlik diye bir eleştiri olamaz, Disiplinsizlik olabilmesi için verilmiş bir kararı, duyurulmuş bir isteği çiğnemek gerekir. Oysa ben yıllardır yazı yazıyorum, kimse bana önceden Partiye göstereceksin demedi. *İkincisi*, ben MK ve MK'ya bağlı ideolojik büro üyesiyim. İdeolojik büronun görevi, partinin tüm sözlü ve yazılı yayınlarını denetlemektir. Bu görevim nedeniyle, yazmam ve öteki tüm yazılanları da denetlemem Parti görevimdir. "Partiye göstermeli" dendiğinde, gösterilecek kişiye dönüp "partiye göstermeliydin" demek mantıksızlıktır. *Üçüncüsü*, çok daha deneyimli bir yoldaş olmanız nedeniyle yazıyı size okutmam, insani açıdan kabul edilebilir, yararlı da olabilir. Ama hiçbir tüzüksel yanı yoktur. Bunlar benim görüşlerimdir. Yazılarımı göstermem gerektiğini ilk kez duyuyorum. Eğer Politik Büro bu yönde bir karar alır ve bana duyurursa, her açıdan kesinlikle yanlış bulduğum halde

Merkez Komitesi'nde görüşülene dek, karara uyarım. bundan sonra yazdıklarımı yollarım. Ama bilmediğim birşeyden dolayı disiplinsizlikle suçlanamam".

Genel Sekreter söylediklerimi dikkate almadı. Uzun bir süre aynı şeyleri, yine bağıra çağıra yineledi. (Altını çizerek söyleyeyim, hiçbir ideolojik eleştiri getirmedi. Yalnızca "disiplinsizliği" eleştirdi). Bu denli temelsiz bir suçlamayı, dediklerinize uymayacağım demediğim halde bu denli ısrarla yinelemesi, amacın başka olduğunu gösterir. Buna işaret ederek sorunun disiplinsizlik olmadığını, görüş ayrılığı olduğunu, asıl bunu tartışmak gerektiğini, tartışma yerinin de toplantı olduğunu söyledim. "Dün benim yokluğumda beni eleştirmişsiniz. Şimdi ise yoldaşlar bahçede geziniyorlar. Onlar da MK üyesidir. Toplanalım, yoldaşça partimizin iyiliği için görüşelim". "Hayır, bana nasıl yöneteceğimi öğretme, burayı tartışma klübüne çevirtmem".

Bu tutum "çiftlikçi" anlayışın en somut örneğidir.

Pekçok MK üyesinin varlığı ve boş gezinmesi ortamında, organında yoldaşça görüşme engelleniyor. Nedeni, kendi kofluğunu iyi bilmektir. Lenincilerin sesini yıllardır, organlarda bile tıka, sonra *İşçinin Sesi* sorunları halkın hakemliğine sununca o da disiplinsizlik olsun, "tartışma örgütlü olur" olsun. Bu çiftlikçi tutum, işçi sınıfına karşı işlenen en büyük bir suçtur. Bugünkü ortamın suçlusu bu tutumdur. Değil hücrelerde, örgütlerde, Merkez Komitesi'nde bile tartışmayı engelleyen tutumdur.

Bu "özel" görüşmenin sonuna doğru Genel Sekreter, ideolojik-siyasal sorunların, hem de organında, MK üyeleri arasındaki toplantıda görüşülmesini reddetmekle çok yanlış bir çizgiye düştüğünü farketti. Hem durumu kurtarmak, hem de bu kez bizleri açmaza düşürmek için şöyle bir şantaj ileri sürdü: "O konuları da tartışabiliriz, ama önce sen disiplinsizlik yaptığını kabul etmelisin". TKP'deki ideolojik-siyasal sorunların yetkili kurullarda yoldaşça görüşülmesi için Leninciler yıllarca çok uğraştılar. Çok çeşitli haksızlıkları sineye çektiler. Ne var ki, sorunların görüşülebilmesi için, işlenmemiş bir suçu kabullenmek herhalde kimsenin bizden isteyebileceği birşey olamaz.

Genel Sekreterle "özel" görüşme böylece sonuçsuz olarak bitti. Yalnız, tutanakçı yoldaş oldukça yoruldu.

O gün, Politik Büro'nun çeşitli yoldaşlarla yaptığı tekli görüşmelerle geçti.

Ertesi sabah sıra benim Politik Büro ile tekli görüşmeme geldi. (Yapacağım konuşmayı geceden hazırlamış ve bir kopyasını tutanakçı alır düşüncesiyle iki kopya olarak yazmıştım. Nedense istemediler, iki kopya da bende kaldı.) Odanın düzenlenişi bile bilinçaltını açığa vuruyordu. Politik Büro üyeleri yarım ay biçiminde oturmuşlar, yarım ayın açık ağzına tek bir boş iskemle koymuşlardı. Oraya "sanık" oturacaktı.

Bu toplantının en dikkat çekici yönü, Politik Büro üyelerinden *hiçbirinin*, bir iki sözle araya girmek dışında, söz alıp konuşmamalarıdır. Yalnız ve hep Genel Sekreter konuştu. Ya öyle bir karar alınmıştı, ya da yoldaşlar sorumluluğun sonradan üstlerinde kalmasını istemiyorlardı. Ne olursa olsun, bu toplantının da gerçek yoldaşça bir görüşme yeri olamayacağı açıktı. Hem davacı, hem savcı, hem yargıç olarak çoktan karar vermişlerdi.

Genel Sekreter,* dünkü görüşlerini (hep disiplin üstüne) önce dünden daha yumuşak, giderek çok daha hırçın biçimde yineledi. Sonra benim bir diyeceğim olup olmadığını sordular. Cebimden çıkarıp "savunmamı" okudum. Bu iş, sizin bu cümleyi okumanız gibi kolay olmadı. Her cümle Genel Sekreterin itirazları, bağırmaları arasında ilerledi. Bir noktada oldukça sert uyarı gereği doğdu.

Konuşmamı bitirince, "peki sen çık, biz sana kararı bildiririz" dendi.

Aradan bir saat geçti, geçmedi, yine çağırdılar. Politik Büro'nun kararını ve gerekçesini okudular. Yazılı bir kopyasını vermediler. Karar olarak, Politik Büro kararıyla(!) Veli Dursun MK üyeliğinden çıkarılıyordu. Parti üyeliği sürüyordu. Gerekçe olarak, "disiplinsizlik", Parti politikasını çarpıtmak, Genel Sekreterin görüşlerini çarpıtmak, faşizme karşı savaşı küçümsemek, cephe sorununu atlamak, "can güvenliği komiteleri"nin anlamını çarpıtmak, uluslararası komünist harekette birliğe hizmet etmeyen bir tutum almak suçları sıralanıyordu.

Kararı okuyana dek, hiçbir biçimde ideolojik bir eleştiri getirmediler, çeşit çeşit fantazilerle yalnızca "disiplinsizliği" eleştirdiler. MK üyesini, katılmadığı toplantıda eleştirdiler, katılabileceği zaman kasıtlı olarak toplanmadılar. Ne "özel" toplantıda, ne son Politik Büro toplantısında disiplin dışında söz etmediler. Sonra, Politik Büro'nun yetkisini aşarak MK'dan üye çıkarmaya kalktıklarında okudukları gerekçede ideolojik suçlamalar yer aldı. Bu tutumun adı komünistlik değil, Bizansçılıktır.

Karar ve gerekçe okunduktan sonra "söyleyeceğin son birşey var mı" diye sordular. Yıkılmış bir konuşma bekliyorlardı. Gizliden bir öc alma duygusuyla bakıyorlardı. Bu yoldaşlar hiçbir zaman Lenincileri anlayamadılar. Yıkılmak ne söz, yaptıkları Bizans oyunuyla kuşkularımızı, tereddütlerimizi dağıtmışlar, bizleri tam olarak aydınlatmışlardı: "Sizlere başarılar dilerim".

"TKP MK Politik Bürosu'nun yöre sekreterleriyle, yığın çalışmaları sorumlularıyla yaptığı toplantı" böyle geçti.

Politik Büro'nun çağırdığı bu toplantıya gelişte bana, çalıştığım yöreden yetkili üç yoldaş eşlik etmişti. Bu yoldaşlardan biri bulunduğum yörenin Parti Komitesi sekreteri, biri Parti Komitesi üyesi ve komiteye bağlı basın-yayın bürosu sekreteri, biri de parti komitesi aday üyesi idi. Bu yoldaşlar partideki son gelişmeler hakkında bilgi almak ve yöneticisi oldukları parti örgütünün (ki TKP'nin en güçlü örgütlerinden biridir) görüşlerini duyurmak amacıyla gelmişlerdi. Toplantının sonunu bir başka yerde, S. Üstüngel'in *Savaş Yolu*'na yazdığı "İki Kuşak" adlı önsözde sözünü ettiği "ırmak kıyısında" bekliyorlardı.

Bizim görüşmemiz bitince, Genel Sekreter bir otomobille toplantı yerinden ayrıldı. Yarım saat sonra benim de ayrılacağımı duyurdular. Ben de bir başka otomobille ayrıldım, yoldaşlarımın beklediği yere gittim. Yolda birinci otomobilden daha hızlı gitmiş olacağız ki, bir raslantı olarak "ırmak kenarı"na Genel Sekreterle aynı anda geldik. Aynı yere gittiğimize göre tek otomobille gidebilirdik. Onlar görüşeceklerse başka bir yerde bekleyebilirdim. Öyle değil. Genel Sekreter, yoldaşlarım benim yüzümü görmeden onlarla konuşmayı istemiş. Geçmiş yıllarda ona duyduğumuz derin sevgiyi sömür-

mek, böylece yapabilirse Leninciler arasında çatlak yaratmak istemiş. Küçük oyunlar.

Neyse, biraz da durumu romantize edeyim. Veli Dursun'u MK'dan çıkarma kararı 1973 atılımının 6. yıldönümünde alınmıştır. Bu raslantı 6 yıllık dönemin bitişini, yeni bir dönemin başlangıcını simgeler.

İkinci raslantı, S. Üstüngel'in *Savaş Yolu*'ndaki "İki Kuşak" önsözüyle ilgilidir. S. Üstüngel Eylül 1974' de yazdığı bu önsözde şöyle diyor: "Bir ırmak kıyısı. Sakarya değil. Irmaklar çok dünyada... Sulara dalıyor gözlerim. Irmak uyukluyor gibi. Kuğular beşikte sallanır gibi... Oturmuşuz yanyana. Kenetlenmişiz iki kuşak birbirimize. Konuşuyoruz, söz ediyoruz Partinin dününden, geçmişinden, bugününden... Söz sözü açıyor. Sular ne yana akıyor? Çağrışımlar kopuyor zincirlerinden kafamın içinde. Bizim delikanlıların hepsi sarkık bıyıklı.. Şu levent boylusu, Geyve boğazında, ağır makinalıyla koldan ateş eden Süleyman yoldaşın nesi? ... Ya yumuk yumuk oturan, baştan ayağa kulak kesilen, bal gözlü kadın yoldaş, Haymana bataklıklarındaki savaşlarda yaralıları sırtında taşıyan Zekiye yoldaştan başkası mı? ... Gün ağarıyor. Kalktık yerimizden. Yolcu yolunda gerekti. İşler bekliyor hepimizi. Kucaklaştık. Ayrıldık, yeniden buluşmak için... Irmak serin.Dört yoldaş yürüyor ırmak boyunca..."

Aradan yıllar geçmiş. Irmak aynı ırmak. Hava değişik. Gökte kapkara bulutlar. Toz fırtınasından göz gözü görmüyor. Yağmur bastırıyor. Yine beş kişi buluşmuş. Başka çeşit bu kez. Dört genç yoldaşın biri oportünistler safında yer tutmuş. Yerini aday üye yoldaş almış. Önsözün yazarı ve öteki üç yoldaş aynı. Kesik kesik birkaç söz. Belli ki düşünceler başka başka yerlere çekiyor. Bir dostluk hikâyesi, aynı kişilerle, başladığı yerde bitiyor... Kalktık yerimizden. Yolcu yolunda gerekti. İşler bekliyor hepimizi. Kucaklaşmadan ayrıldık. Kongrede buluşmaya. Daldık fırtınanın içine... Irmak serin. Dört yoldaş yürüyor ırmak boyunca.

Politik Büronun Kararı Tüzüğe Terstir, Geçersizdir

1) Davranışlarım, a) alınmış bir kararın uygulanışını zedelememiş, b) partinin hareket birliğini bozmamış, c) yerel parti örgütünün parasal olanaklarını partiden sakınma yönünde olmamıştır. Tam tersine, tüzüğümüzün 36. maddesini kılı kılına izlemiştir.

Tüzüğümüzün 36. maddesi, "her Merkez Komitesi üyesi kollektif sorumluluktan başka partinin önünde duran sorunları çözerken, kendi görevini yaparken, özel sorumluluk da taşır. MK, kollektif ve kişisel sorumluluğu bağdaştırır" diyor.

Bu nedenle, Politik Büro'nun aldığı "çıkartma" kararı *öz açısından*, tüzüğe ve daha önemlisi, Leninci disiplin anlayışına terstir.

2) Tüzüğümüzde bir MK üyesinin MK'dan nasıl çıkartılacağı açıkça belirtilmemiştir. Ne var ki, Politik Büro'nun bu işi yapamayacağı çok açıktır.

Tüzüğümüzün 33. maddesi "Merkez Komitesi, iki kongre arasında, partinin en yüksek yönetim organıdır" diyerek, bir MK üyesini kongre dışında ancak MK'nın kendisinin çıkarabileceğini dolaylı olarak belirlemiştir.

Politik Büro, kendi üstünde bir organ olan ve kendisini seçen ve denetleyen Merkez Komitesi'nden bir üyeyi görevinden çıkartamaz. Politik Büro'nun, MK'dan üye çıkartma yetkisi yoktur. Bu konuda tüzüğün 33., 34., 35., 36., 37. maddeleri hiçbir yoruma gerek bırakmayacak denlı açıktır.

Politik Büro hırstan gözü kararmış biçimde, Veli Dursun'u MK üyeliğinden çıkartmakla(!) tüzüğümüzü açıkça çiğnemiş, *disiplin suçu işlemiştir*. Bu tutumun hesabını kongrede vermek zorundadır.

3) Tüzüğümüzün 45. maddesi, "disiplin cezası, cezalandırılanın yüzüne karşı, *parti toplantısında* verilir. Ceza verilen toplantıya gelmez yahut gizlilik nedeniyle hazır bulunması istenmezse, karar, yokken de alınır" der (abç).

Tüzüğün 42. maddesi de, disiplin cesası verilirken, "yanlışları ve nedenlerini ortaya koymak" der.

Bu iki madde birlikte değerlendirildiğinde, MK üyeliğinden çıkarma kararının ve o da çok özel durumlarda olmak üzere, MK tarafından, sözü edilen yoldaşın da katılacağı ve sorunun tartışılacağı bir MK toplantısında verilebileceği açıktır. "Gizlilik nedeni" dışında.

Politik Büro, sorunun, benim de katılacağım bir MK toplantısında görüşülmesini ısrarla engellemiştir. "Gizlilik" kısıtlaması geçerli olmadığı halde (çünkü ben de oradaydım ve yoldaşların tümünü zaten öncelerden tanıyordum) ve defalarca hatırlattığım halde ısrarla engellemiştir. Politik Büro, bu davranışıyla da tüzüğü çiğnemiştir.

Yukarıda okuduğunuz ikinci ve üçüncü maddeler nedeniyle, Politik Büro'nun aldığı karar, *biçim açısından da* tüzüğe ve komünist disiplin anlayışına, parti işleyişine terstir.

4) Dahası da var. Bu kararın ardından gelen aylarda Genel Sekreter, pekçok kardeş komünist partisine yazdığı mektupta benim ve yoldaşlarımın Parti'den atıldığımızı duyurdu. Türkiye'de de bu söylendi.

Böyle bir karar alındıysa, ilgili kişilere, örgütlere bildirilmesi tüzük gereği uymaları gereken bir zorunluktur. Oysa, ne bana, ne attıklarını söyledikleri örgüte bu konuda bir duyuru yapmamışlardır.

5) Böyle bir karar alındıysa, kim, nasıl alabilir? Alındıysa duyurulmayışı bir yana, alınması başlı başına tüzük-disiplin suçudur.

Tüzüğün 45. maddesi, "Merkez komitesi üyesini veya aday üyesini partiden geçici veya büsbütün çıkarma kararı, ancak Merkez Komitesi'nin üçte iki oy çoğunluğuyla alınırsa geçerlidir. Merkez Komitesi bu kararı kongreye bildirir. Disiplin cezası, cezalandırılanın yüzüne karşı, parti toplantısında verilir" der.

Dolayısıyla, partiden çıkartma kararının geçerli olabilmesi ıçin bu kararın 1) benim de katılacağım bir MK toplantısında alınması, 2) Üçte iki çoğunlukla alınması gerekir. Oysa, o toplantıdan bu yana, benim katıldığım, ya da katılmadığım MK toplantısı yapılmamıştır.

6) Diyelim ki, Politik Büro, ben o toplantıdan ayrıldıktan sonra bahçede gezinen MK üyelerini topladı ve orada bulunan yoldaşlar Politik Büro'nun MK üyeliğinden çıkartma kararını onayladılar. Yine geçersizdir, yine tüzüğe aykırıdır:

1) O toplantı bir MK toplantısı değildi. *Atılım*'da da öyle duyurulmadı. MK üyelerinin bir kısmının bulunduğu bir Politik Büro

ile görüşme toplantısıydı.

2) Benim katılmadığım bir MK toplantısı bu konuda karar alamaz.

7) Tüm bu söylediklerim oportünistlerin ne denli büyük bir disiplin suçu işlediklerinin kanıtıdır. Aldıkları karar geçersizdir. Klikçi bir davranıştır. Ama biran için hepsini unutun, deyin ki, herşey yöntemince işlemiştir. Bu varsayımla bile, bu kararın kongreye sunulması ve orada görüşülmesi, tüzüğümüzün 45. maddesi uyarınca bir zorunluluktur. Ortada hiçbir "gizlilik" engeli olmadığına göre, benim de kongreye katılarak kararın düzeltilmesi yolunda kendimi savunmama olanak tanınması, yine tüzük gereği, uymaları gereken bir zorunluluktur.

8) Son bir nokta. Toplanacak ilk kongrede tüzüğün 45. maddesindeki, MK üyesinin MK kararıyla çıkartılması bölümü düzeltilmelidir. Düzeltilmediği sürece uymak zorunda olsak da (ki uyduğumuz yukardaki maddelerden bellidir) bilelim ki bu bölüm demokratik merkeziyetçiliğe terstir.

Oportünistler bize yanıt verme çabası içinde dillerinden düşürmedikleri bir konu RKP(B)'nin 10. kongresidir. Derler ki, parti disiplini konusu bu kongre ile son biçimini almıştır. İşte bu kongrede Lenin, *kongre dışında* MK'dan üye çıkarılamayacağını, çok özel durumlarda uygulanmak ve ilke durumuna yükseltilmemek üzere MK'nın, MK aday üyelerinin ve denetim kurulu üyelerinin eşit oyla yapacakları toplantıyla MK' dan üye çıkarılabileceğini söylemiştir. Şöyle demiştir: "Hiçbir demokrasi ya da merkeziyetçilik, bir Kongre'de seçilmiş olan Merkez Komitesi'nin kendi üyelerini üyelikten çıkarma hakkına sahip olmasını haklı gösteremez" (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.32, s.258).

Görüldüğü gibi, bizim tüzüğümüz RKP(B)'nin 10. kongresinde demokratik merkeziyetçiliğe aykırılığı açıkça söylenen, ancak çok özel durumlarda başvurulması gereken bir tedbir olarak konan ve Lenin'in kongre metinleri arasında yayınlanmasını istemediği 7. maddeyi sürekli tüzük maddesi yapmıştır. Yalnızca bu, onların örgütten nasıl korktuklarını, yönetimi ellerinden gitmesin diye ne sinsi yollara saptıklarını kanıtlar. Aslında MK'nın, MK'dan üye çıkarma yetkisi yoktur. Bu yetki kongrenindir.

Oportünistler demokratik merkeziyetçiliğin, Leninci parti disiplininin ana düşmanıdırlar.

En Kısa Zamanda 5. Kongre Toplanmalıdır

Türkiye Komünist Partisi kuruluşundan bu yana, çok kısa aralıklar dışında, gerçek bir parti olarak çalışamamıştır. Bunun nedenlerini burada tartışacak değiliz. Yalnız, ortaya çıkan kaçınılmaz bir sonuca dikkatinizi çekmek gerekir. Türkiye Komünist Partisi, uzun tarihsel dönemler gerçek bir parti yaşamı görmediği için, *gerçek bir demokratik merkeziyetçilik de yaşamamıştır.* Ne gerçek bir parti-içi demokrasi, ne gerçek proleter disiplini yaşamamıştır. Partinin 4. Kongresi 1932 yılında, tam 48 yıl önce yapılmıştır. Kırksekiz yıldır partiyi yönetenler, örgütünün seçtiği yöneticiler değildir.

Bu durumun bir başka partide benzerine rastlanır mı bilmiyoruz. Duymadık. Herhalde rastlanamaz.

Kırksekiz yıl kongre toplamamış bir partide burjuva ahlâkının zehirli mantarlarının yeşermesi kaçınılmazdır. Kongre toplamak bu zehirli mantarların yeşermesini önlemez ama toplamamak kaçınılmaz yapar. Kırksekiz yıl kongre toplamamış bir parti savaşamaz. Kirli çamaşırlarını halkın önünde yıkamayan, yaptıklarının hesabını işçi sınıfına vermeyen bir parti ve yönetim kadrosu gerçek liderlik yapamaz. Bu yanlışın düzeltilme zamanı çoktan gelmiş geçmiştir.

Bu yanlışı bugün zaman geçirmeden düzeltmemizi zorlayan bir başka gelişme de partimizde ortaya çıkan Bolşevik-Menşevik kavgasıdır. Sorunlarımızı, gerçek bir kongre toplayarak çözümlemezsek, partimizin bölünmesi tehlikesiyle karşı karşıyayız. Olursa, bu öyle bir bölünme olacaktır ki, giderek derinleşecek ve Türkiye komünist hareketini sonuna dek etkileyecektir.

Oportünistler "benden sonra tufan" anlayışıyla bugün partiye egemen olabilmek için bilerek bu yola gidiyorlar, yarını tehlikeye atıyorlar.

Partimiz, 48 yıllık bir aradan sonra, demokratik-merkeziyetçiliğe dönmeli ve 5. kongre en kısa zamanda toplanmalıdır.

Tüzüğümüzün 39. maddesi kongre toplanması konusunda şu saptamaları yapmıştır:

> "Komünist Partisinin en yüksek organı Genel Kongresi'dir. Merkez Komitesi, her dört yılda bir, partinin olağan kongresini çağırır. Merkez Komitesi, çetin gizlilik zorlukları yüzünden engel çıkarsa, Kongreyi erteler veya öne alır. Kongrelerin arası 6 yılı geçemez. Bu süre geçerse, il komiteleri kongrenin 6 ay içinde toplanmasını Merkez Komitesi'nden isterler. Merkez Komitesi bunu yapmazsa, il komitelerinin üçte iki çoğunluğu kongreyi çağırır. Kongre delegeleri il komitelerinin kongrelerinde seçilir. Gizlilik nedeniyle zorunluk olursa, Merkez Komitesi militan kadrodan aday gösterebilir".

Bu maddeden çıkan sonuçları tek tek ele alalım:

1) Partinin kongresi her dört yılda bir toplanmalıdır. "Çetin gizlilik koşulları" yüzünden bu süre altı yıla çıkabilir. Ama 48 yıl olamaz.

1973 atılımından bu yana, yani tüzüğün teorik olarak işlemeye başlamasından bu yana 7 yıl geçmiştir. Demek ki, bu tüzüğü yazan ve uygulamaya sokan yoldaşların ölçüsüyle de zaman aşmıştır.

2) Altı yıllık süre geçerse il komiteleri kongrenin toplanmasını Merkez Komitesi'nden isteyebilirler. Bildiğimiz kadarıyla, kongre toplanması isteğiyle MK'ye başvuran il komiteleri bir değil, iki değildir. Merkez Komitesi bu açıdan da, harekete geçmek zorundadır.

3) İl komitelerinin çağrısı ardından 6 ay içinde kongre toplanmazsa, il komitelerinin üçte iki çoğunluğu kongreyi çağırır. Bu, oportünistlerin merkeziyetçiliği nasıl kendi amaçları yönünde çarpıttıklarını gösteren çok önemli bir noktadır. Oportünistler, il komitelerinin gizlilik koşullarına uyarak kendi aralarında kuracakları ilişkilere şiddetle karşı çıkmışlar, bugüne dek engel olmuşlardır. Böyle bir girişimi disiplini bozmak olarak yorumlamışlardır. Her komiteyi tek tek kendilerine bağlamışlardır. Bu tutum, örgütten korkularının kanıtıdır.

İl komitelerinin kendi aralarında gizliliği bozmadan kuracakları ilişki, parti çalışmasında çok önemli bir

yer tutar. Örneğin tüzük, "il komitelerinin üçte iki çoğunluğu kongre çağırır" diyor. Bu komiteler birbirleriyle ilişki içinde olmazlarsa, isteklerini yalnız MK'ya bildirir ve başka yetkili organlara duyurmazlarsa ve de MK kongre yanlısı değilse ne olur? İl komitelerinin üçte ikisi değil, yüzde yüzü kongre istese, birbirlerinden habersizlerse, gerekli oranı doldurduklarını nereden bilecekler? Demek ki, sıkı ilişki içinde çalışmaları gereklidir.

Sonra, diyelim 6 aylık süre doldu, kongreyi komiteler toplayacak. Nasıl toplayacak, nerede toplayacak, delegeler nasıl seçilecek, güvenlik nasıl sağlanacak? Tüm bu soruların yanıtları da, il komitelerinin birbirlerinden haberli çalışmaları gerektiğini gösterir.

4) Kongre delegeleri, il komitelerinin kongrelerinde seçilir. Gizlilik nedeniyle zorunluk olursa, MK militan kadrodan aday gösterebilir. Ama yine de il komiteleri kendileri seçerler. MK'nın delege adaylarını seçmek zorunluluğu yoktur. (Eğer MK örgütün güvenini kazanmış bir MK ise, tabii ki onun adayları seçilir.)

Tüzüğümüzün 39. maddesinin bugün bize yüklediği görevleri özetlersek, hem moral, hem tüzük açısından en kısa zamanda kongre toplanmalıdır. Tüzüğün saydığı süreler çoktan dolmuştur. Partimizin içine düştüğü bunalımdan yoldaşça tartışma yoluyla daha da güçlenerek çıkmasını isteyen her komünist, her il komitesi an geçirmeden kongre toplanması isteğiyle MK'ya başvurmalıdır. Bugün bu çağrıyı yapmış olan önemli sayıda il komitesi vardır. Daha da önemlisi, bu örgütler, partimizin en kilit örgütleridir. Parti içinde tuttukları yer, örgüt sayısından bin kat daha büyüktür. İl komiteleri, kongre için MK'ya başvurmanın yanında, gizliliği bozmamak koşuluyla birbirleriyle de ilişkiye geçmeli ve isteklerinin peşini kovalamalıdırlar. Bu arada, kongreye gidecek delegeleri kendilerinin seçeceklerini de unutmamalıdırlar.

Yoldaşlar,

Türkiye'deki devrimci durum, parti yönetiminin bu durumun gereklerini yerine getirmede yetersiz kalmasından dolayı parti içine yansımıştır. Partimizdeki krizin baş sorumluları, tüzüğü işletmeyen, tüzüğü açıkça çiğneyen oportünist yönetim bağlaşığıdır. *Politik Bürodur.*

Lenin, parti üyelerinin ve işçi sınıfının önünde açık tartışmadan yanadır. Lenin'e göre, parti merkez organı bu doğrultuda bir platform olmalıdır. Oysa TKP MK Politik Bürosu, bırakın işçi sınıfı önünde tartışmayı, bırakın hatta parti içinde tartışmayı, MK'da bile sorunların tartışılmasından şiddetle kaçınmıştır. *Atılım*'ı özel mülkiyeti gibi kullanmıştır. Organları çalıştırmamıştır.

Tüzüğümüzün 3. maddesi "olayları hiç kimsenin ters göstermesine yol vermemek" diye temel bir görev koyuyor. Okuduğunuz açıklamayı, bu görevi yerine getirmek için ve Leninizme bağlı militanları düşünerek yaptım. Bu yoldaşların çoğunluğu, Leninci görüşlere katılıyorlar ama gelişmelerin öncesini bilmediklerinden, "bu sorunları parti içinde, organlarında tartışsaydık" diyorlar. Yaptığım açıklama, yıllardır Lenincilere yapılan burjuvaca haksızlıkların küçücük bir örneğidir. Ama Lenincilerin uzun yıllar (ve hâlâ) ne denli sabırlı, disiplinli, yapıcı davrandıklarını kanıtlar. Karşımızdakilerin ne denli komplocu olduklarını açıklar. Leninciler yığınlar önünde açık tartışma yolunu, yıllar yılı organları, kanalları işletmek için verdikleri savaşımın sonuçsuzluğu karşısında seçtiler.

Yoldaşlar! Militan Yoldaşlar! Oportünist-ortacı Politik Büro sorunların ideolojik düzeyde tartışılmasını önlemek için şimdi de sizleri partili, Leninci yoldaşlarınızın üstüne salmaya çalışıyor. Böylece hırsların, kızgınlıkların ve sonucunda kamplaşmanın dorukta durmasını sağlayarak ideolojik hesaplaşmayı unutturmak istiyor. Bu oyuna gelmeyin. Uzun yıllar bu hareketin yükünü omuzlarında onurla taşımış yoldaşlarınıza düşman gözüyle bakmayın. Onlar size o gözle bakmıyorlar. Onlar size yoldaş diyorlar. Onlar da TKP'nin ta kendisidirler.

Komünistler! TKP'nin Leninci birliği önündeki engel, küçük bir oportünist guruptur. Tüzüğü işletmeyerek, tüzüğü çiğneyerek yönetimi elinde tutan Politik Büro'dur. Bu engeli aşmak zorundayız. El birliğiyle aşacağız.

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi!

Yaşasın Leninizm!

II

VELİ DURSUN YOLDAŞ'IN TKP MK POLİTİK BÜROSU ÖNÜNDE YAPTIĞI "SAVUNMA"

Yoldaşlar,

Bizlere yöneltilen eleştirilerden ve böyle bir toplantıdan haberim yoktu. Son dakikada çağrıldım ve hazırlıksız geldim.

Yokluğumda yapılan toplantıda bir Politik Büro Raporu okunmuş ve bana eleştiri yöneltilmiş. Bana ne bu rapor okutuldu, ne de eleştiriler hakkında bilgi verildi. Önce bu tutumu eleştirmeliyim.

Genel Sekreter yoldaşla dünkü görüşmemizde ve Politik Büro ile olan bu toplantıda bana, aşırı hırçın biçimde bir suçlama yöneltiliyor: Disiplinsizlik. Hırçınlıklara önem vermeyiz, işin özü üstünde duracağım. Konuşmamı üç bölüm altında toplayacağım: 1) Disiplin konusu, 2) ... (İkinci bölüm, konspirasyon nedeniyle açıklanamaz), 3) Parti'deki tıkanıklık.

Disiplin Konusu

Yoldaşlar, bir davranışın disiplinsizlik sayılabilmesi için, alınmış bir kararı, yerleşmiş bir uygulamayı,ya da tüzüğü çiğnemiş olması gerekir. Bana yönelttiğiniz suçlama bunlardan hangisine giriyor? Diyorsunuz ki, "yazdığını önce Partiye göstermeliydin". Merkez Komite toplantıları yapılmadığına, yapılsa bile çok uzun aralıklı olacağına göre; ideolojik büro üyesi olduğuma ve dolayısıyla "Partiye göstermeliydin"den kastınız "bu büroya göstermeliydin" olamayacağına göre, gösterilecek yerden kastınız Politik Büro'dur. Öyleyse sorayım, yazılan yazıların önce Politik Büro'ya gösterilmesi gerektiği hakkında bir karar var mıdır? Yoktur. Böyle bir karar olmasa da, bu yolda yürüyen bir uygulama var mıdır? Yoktur. Peki, tüzüğün hangi maddesinde böyle bir görüş vardır? Hiçbir maddesinde yoktur.

Bunların tümünü bir yana bırakalım. Eğer bana daha önceden, "yazdıklarını önce Politik Büro okuyacaktır" deseydiniz, bugün böyle bir suçlamayla gelmeye

hiç olmazsa moral açıdan bir hakkınız olabilirdi.

Gördüğünüz gibi, disiplinsizlik suçlaması temelsiz, mantıksız bir suçlamadır. Somut durumunuz hakkında söyleyeceklerim bu kadardır.

Somut durum yanında, disiplin konusuna asıl genel teorik kapsamı içinde değinmek istiyorum. Böylece, hiç olmazsa, buradan çıktıktan sonra izleyeceğim yolu anlayabilirsiniz.

Parti disiplininin özünde ideolojik disiplin yatar. En başta ideolojik disiplin gelir. İdeolojik disiplinin olmadığı yerde, gerçek anlamda örgüt disiplini de olamaz. Böyle durumlarda disiplin, bürokratik disipline dönüşür.

Disiplin, yanlışların düzeltilme mekanizmasını, tüm parti üyeleri arasında açık tartışmayı önlemez. Tersine, Leninci disiplin, yanlışların yolunca yordamınca düzeltilme mekanizmasını korur, tüm parti üyeleri arasında açık tartışmayı Partiye zarar değil, yarar getirecek biçimde güvenlik altına alır. Bürokratik disiplin ise, sorunların yoldaşça tartışılmasını önler, Partinin gelişme yollarını tıkar.

Komünist Partisi, hiziplerin, fraksiyonların yer almadığı bir örgüttür. Sorunların tartışılmadığı ya da fikir kulübü gibi tartışıldığı yerde fraksiyonların oluşması kaçınılmazdır. Bu nedenle, liberalizm de, bürokratik disiplin de, parti içinde fraksiyon yaratmanın en kestirme yoludur. Leninci disiplin, bu iki yanlışa da düşmeden ideolojik birliğin kurulmasını sağladığı için Komünist Partisinde hizipler, fraksiyonlar olmaz.

Memurlaşmak, donmak, çürümek istemiyorsak, Türkiye Komünist Partisi, kararların uygulanışında, yani eylem birliğinde katı merkeziyetçi, fikirlerin oluşma sürecinde olabildiğince demokratik olmalıdır.

Bir partili 1) alınmış bir kararın uygulanışını zedelerse, 2) partinin eylemindeki birliği bozarsa, 3) yerel parti örgütünün parasal olanaklarını partiden sakınırsa, disiplin suçu işlemiş olur. Yoksa herhangi bir ideolojik ya da siyasal konuda görüşlerini halka açıkladığı için disiplini bozuk olamaz.

Söylediklerim Lenin'in anlayışıdır. Örnekleyeyim. Galiba 3. Kongre sonrasında Menşevikler şöyle bir kural getiriyorlar: Bir parti üyesi, tüzük ve programa uygun olmak koşuluyla görüşlerini parti içinde savunabilir. Parti dışında ise, parti yönetimiyle çelişen görüş belirtemez... Bu Menşevik görüşü Lenin bürokratik anlayış olarak eleştiriyor ve şu görüşü getiriyor: Bir parti üyesi hem parti içinde, hem halka açık toplantılarda görüşlerini, yönetimin görüşleriyle çelişse çelişmese açıklayabilir. Öte yanda bir partili, eylemi ve alınmış bir kararı zedeleyecek, engelleyecek yönde fikirlerini ne parti dışında, ne de içinde öne süremez.

Lenin bu düşüncesini, şu dönemde, bu dönemde değil, tüm yaşamı boyunca uygulamıştır. Tersine davransaydı, 45 cilt yerine belki bir broşür yazabilirdi.

Benim disiplin anlayışım budur. Yazdığım yazı, partinin eylem birliğini, eylem için aldığı kararları bozmuyor. Tersine, daha fikir yürütülmemiş konularda görüşler getiriyor. Bu görüşler yanlışsa, doğrular konur. Partimiz böyle ilerler. Biçim yönünde bir takım haksız ve yersiz eleştiriler getirilirken, öze değin ciddi bir eleştiri yöneltilmezse, ya da doğru olan yönleri gösterilmezse, bu tutum partinin önünü tıkar. Yazılanların içeriğini tartışmak yerine, "disiplinsizlik" suçlaması getirilirse, bu tutum partinin önünü tıkar.

Kaldı ki, yazmak bir yana, partimizin *tüm basınını* denetlemek benim görevimdir.

(..)

Şunu da söyleyeyim. Biraz siyasal deneyimi olan kişi, bugün koparılan "disiplinsizlik" fırtınasının altında gerçekte fikirlere, öze karşılığın yattığını görür. Herkes ve herşey ortadadır. En ciddi sağ yanılgılar içinde olanlar, beni "disiplinsizlik"le en çok suçlayanlardır. Partiyi ilerletmek istiyorsak, neden fikirleri tartışmıyoruz? Neden dışarda birçok MK üyesi zamanını dinlenmekle geçirirken biz burada Politik Büro ile oturup görüşüyoruz? Bu görüşmeye katılmak MK üyelerinin görevi ve hakkı değil midir?

Sonuç olarak, ben partime karşı hiçbir disiplinsizlik yapmadım. Beni "disiplinsizlik"le suçlamak, partimizde Leninci disiplin anlayışının yerleşmemiş olduğunu gösterir.

Ben o yazıyı yayınlarken yukarda özetlediğim inançla davrandım. Bu inancımı bugün de aynen saklı tutuyorum. Ama burada yoldaşlarımın, yani PB üyelerinin çoğunluğu, "sen disiplinsizlik yaptın" derlerse, görüşlerine katılmadığım, hatta şiddetle eleştirdiğim halde, *susacağım*. İlk MK toplantısına dek susacağım. Biliyorum ki gerçekler direngendir, mızrak çuvala sığmayacaktır. Partimizin bütünlüğü ve başarısı, devrimi yapabilmesi tek isteğimdir.

Partideki Tıkanıklık

1 Mayıs 1977'den bu yana partimizde tıkanıklık vardır. Yavaş yavaş bir *kriz* geliyor. Gerçekleri görmek, kendimizi aldatmamak, önlemler almak zorundayız.

Partili yoldaşların önemli bir bölümü giderek çıraklık dönemini arkada bırakıyor. Sorular hergün katıyla artıyor. Devrimci durumda yeni bir yükselme olduğunda, ki olacaktır, bu krizin iyice şiddetleneceğini, derinleşeceğini göreceğiz.

Bu tıkanıklığın baş nedeni ideolojik düşüklüktür. Devrimci duruma uygun hedefler gösterememektir. Özellikle CHP'nin iktidara gelişinden bu yana, tekeldışı burjuvazi karşısında elimiz kolumuz bağlı kalışımızdır.

Ülkemizde yeni bir durum var. Biz işe hep genel, yuvarlak sözlerle idare etmeye çalışıyoruz. Bu nedenle, *Atılım*'ın bir sayısını ötekinden ayırma olanağı olmuyor. Bu konuda iki örnek vereceğim.

Biz tutturmuşuz, "CHP'nin her ileri adımını destekleriz, her yanlışını eleştiririz". CHP iktidar olmuş, bu kadar zaman geçmiş, şu kadar iş yapmış, e haydi... Biz hala o türküdeyiz. Sonra, eleştiri somut olur, eylemle desteklenır.

Biz tutturmuşuz, "her savaşım yolu kullanılır". Ama onu bize kimse sormuyor. Onu herkes, her kitapta buluyor. İşçi sınıfı halkı yönetecek. TKP işçi sınıfını yönetecek. Bizler de TKP'yi yöneteceğiz. *Bugün.* Haydi kullanalım.

Türkiye Komünist Partisi'nde ideolojik birlik yoktur. Devlet ve devrim, ileri demokrasi, barışçı yol, devrimci durum, cephe, Kürt sorunu, devrimci taktikler, "ulusal burjuvazi" vb konularda ciddi hatalar vardır. Partimizdeki tıkanıklığın nedeni, Leninci ideolojik birli-

ğin olmayışıdır.

Partimizde ideolojik birliğin olmadığına ve bunun sonucunda bugünlerin hazırlanacağına MK Plenumu'nda yaptığım konuşmada dikkati çekmiştim. Aradan çok zaman geçti. Ne yazık ki durum iyiye değil, kötüye gitmiştir. İdeolojik karmaşa bugün daha yoğundur.

Partinin legal yayın organları korkunç bir durumdadır. *Atılım* eklektiktir. Rüzgara göre dönüyor. Bir sayfası ötekiyle, aynı yazıda bir paragraf ötekiyle çelişiyor.

Önerimdir: Konuşmaları, tartışmaları kapalı kapılar ardından çıkaralım, militanlara götürelim. Canlı, yapıcı bir ideolojik ortam yaratalım.

Kongre, Konferans, Plenum, MK toplantısı, Politik Büro toplantısı gibi yüksek düzeydeki toplantılarımızı *gerçek* bir tartışma ortamına sokalım. Herkesin cebinden çıkardığı, önceden görev aldığı konulardaki on dakikalık "söylevler"iyle bizleri karşılayan dev gibi sorunları çözemeyeceğiz.

İnsanlarla değil, fikirlerle uğraşalım.

Yoldaşlar, hepimizin bilmesi gereken bir doğruya dikkatinizi çekeyim. *İdeolojik birlik olmayan yerde, örgüt birliği de uzun dönemde yokolur.* Oysa Türkiye' nin bugün Leninci bir TKP'ye her zamankinden daha çok gereksinimi vardır. Ona göre davranalım.

Yaşasın Leninci Türkiye Komünist Partisi!

Yaşasın TKP'nin Devrimci Birliği!

Enternasyonalizm ve Yurtseverlik Üzerine

Dünya Komünıst ve İşçi Partilerinin teori ve enformasyon dergisi "Barış ve Sosyalizm Problemleri" Kasım 1976 sayısında Türkiye'yi Komünist Partisi'nden Veli Dursun yoldaşın bir yazısını yayınladı. Bu yazının Türkçesini kısaltarak okuyucularımıza sunuyoruz.

Ulusalla enternasyonal ve enternasyonalizmle yurtseverlik, teoride ve pratikte nasıl birleştirilmelidir? Uluslararası komünist ve işçi sınıfı hareketinde son zamanlarda bu konuda canlı bir tartışma sürüyor. Bu yazıda ben de, önemli olduğunu düşündüğüm bazı temel hareket noktalarına değinmek istiyorum.

Ulusal çıkarları, dünya devrimci savaşımının daha geniş çıkarlarıyla birleştirme sorunu, uluslararası işçi sınıfı hareketinin doğuşuyla birlikte ön plana çıktı. Fakat bu sorun, her tarihsel dönemde değişik biçimde çözüldü. Çünkü bu çözümler, genel dünya durumu ve komünist partilerinin etkinlik derecesiyle bağlıdır. Ve bu iki unsur, uluslararası işçi hareketinin ve ulusal partilerin örgütsel biçimleriyle, bu partilerin işbirliği, eşgüdüm ve önderlik biçimlerini belirler. Birinci Enternasyonal'in tarihi bunu bize göstermiştir.

1. Enternasyonal, tarihsel ödevlerini yerine getirdikten, uluslararası işçi sınıfının, sosyalist toplum için savaşımının temelini attıktan sonra, Lenin'in "hareketin *kapsamı* genişledi ve ulusal devletler içinde *yığınsal* sosyalist işçi sınıfı partileri kuruldu" dediği bir zamanda, "bütün ülkelerdeki işçi hareketinin büyük ölçüde geliştiği" gözönünde tutularak yerini yeni tip bir birliğe bıraktı Bu yeni tarihsel durumda, ulusalı enternasyonalle bağlama ödevi İkinci Enternasyonal'e düştü. Gerçekten devrimci Marksistler bunu başarmak için ardıcıl olarak çalıştılar. Bu örgütün daha sonraki başarısızlığı, Lenin'in belirttiği gibi, enternasyonalizmin yerine sosyal şovenizmi koymasının sonucudur.

Ekim Devriminin utkusu, aynı zamanda Marksist-Leninist yanaşımın da bir utkusu, enternasyonalizmin ilerlemesinde bir kilometre taşı oldu.

Rusya'da proletarya diktatörlüğü devletini kurarken Bolşeviklere uluslararası proleter dayanışmasının desteği gerekiyordu. Bunu kavrayan öteki ülkelerdeki işçiler, anti-Bolşevik kampanyaya yüz vermeyerek Sovyet Rusya'yla bir dayanışma hareketi başlattılar. Kaypak unsurlar ve bir takım proleter olmayan kesimler anti-Sovyet propagandanın etkisiyle ileri işçilerden uzaklaşabilirlerdi. Fakat ileri işçiler dayanışma hareketini gerçekleştirirken, bu olasılıktan yılmadılar.

İktidara gelmiş olan Rusya işçi sınıfı da, proletaryanın öteki ulusal müfrezelerine ve bütün ezilenlere karşı görevini daha engin ölçüde yapabildi. Onun enternasyonalist politikasının genişlemeyle ya da kendi isteklerini öteki partilere zorla benimsetmeyle hiçbir ilgisi yoktu. İşte Komintern, böylesi bir zamanda işe koyuldu. Amacı, komünist hareketin ulusal müfrezelerinin girişim yeteneklerini güçlendirmek ve onlara kendi ülkelerindeki sınıf savaşımının kaderi üstündeki sorumluluklarını daha iyi göstermekti.

1920'de kurulan Türkiye Komünist Partisi bu hatta yerini aldı. TKP, yurdun bağımsızlığından yana olan öteki yurtsever güçlerle birlikte, burjuvazinin ve toprak sahiplerinin anti-ulusal politikasına karşı, Türkiye'de yaşayan halkların kardeşliği uğruna savaştı. Partiye katılan devrimciler, "dünya ölçüsünde örgütlü bir birlik olan proleter ailesi"ne katıldıklarının bilincindeydiler. Bu aile, içinde, Türkiye delegelerinin öteki delegelerle doğrudan birlikte çalışarak ideolojik ve politik olarak çelikleştiği Komintern'di.

Komünist partilerinin rolünün ne büyük ölçüde artmış olduğu, II. Dünya Savaşı'nda ortaya çıktı. Komünistler, Avrupa'da anti-faşist direnişin örgütleyici ve yol gösterici ana gücü oldular. Güneydoğu Asya'da, Japon militarizmine karşı en sağlam savaşçılar olarak haklı bir ün kazandılar. Türkiye'de de içteki faşist yanlısı güçlere karşı en aktif savaşanlar komünistlerdi. O sırada Türkiye egemen çevreleri "tarafsız" olduklarını söylüyor fakat bir yandan da Almanya'nın borusunu öttürmekten geri kalmıyorlardı. Hükümetin, Sovyetler Birliği'ne karşı gerçekten tarafsız kalmasını isteyen ve Türkiye'nin anti-Hitlerci koalisyona katılması için kampanya yürütenler de yine komünistler oldu.

Faşizme karşı dünya ölçüsündeki savaş, komünist partilerinin uluslararası işbirliğinde yeni bir aşamayı belirledi. Birçok komünist partisi bu yıllarda güçlendi ve etkinlik kazandı. Partiler arasındaki uluslararası işbirliği, giderek daha verimli olmaya başladı. Böylece, enternasyonalizm ilkeleri canlılıklarını tümüyle ispatladı.

Enternasyonal ve ulusal amaçların bağlaştırılması diyalektik bir süreçtir. Bu süreç içinde, bu bağlaşımın yeni biçimleri sürekli olarak gelişir ve ilerler. Uluslararası işçi sınıfı hareketinin tarihi bunu kanıtlıyor. Komünist ve işçi partilerinin uluslararası ve bölgesel toplantıları, bu biçimlerin en önemlileri arasındadır.

Son zamanlarda kapitalist basın, çağdaş komünist hareketin bir takım temel tezleri üzerinde büyük gürültü koparıyor. Bunlar, özellikle proletarya enternasyonalizminin geçerliliğini soru ediyorlar. "Geçmişteki" enternasyonalizmin bir tarihsel yanlış (anakronizm) olduğunu söylüyorlar. Sınıf savaşımının ortak, enternasyonal yön-

leri yerine, bölgesel ve ulusal yönlerini dikkate alan "yeni" bir enternasyonalizmin oluşmakta olduğunu öne sürüyorlar.

Sınıf düşmanlarımızın temel bir devrimci ilkeye karşı artan bu ilgilerinin bir raslantı olmadığı ortadadır. Bunların, şu ya da bu komünist partisinin konumundaki en ufak farkları bile kullandıklarını unutmayalım. Amaçları, emekçileri güçlü ve tarihsel etkinliği olan bir silahtan yoksun bırakmaktır. Ne var ki düşmanlar açık bir kapıyı zorluyorlar. "Geçmişteki" enternasyonalizm ne zaman ve nerede işçi sınıfı hareketinin ulusal yönlerini ya da çeşitli ülkeler işçi sınıfı partilerinin eşitliğini ve özerkliğini hiçe saymak anlamına gelmiştir? Hem Marks hem Lenin, bütün bunların önemini her zaman vurguladılar. Fakat aynı zamanda, kendi kendini ulusal olarak yalıtlamanın tehlikelerine karşı da uyardılar. Dünya işçi sınıfının savaşımından ayrılma, uzak durma eğiliminin, işçi sınıfının ulusal çıkarlarını nasıl büyük ölçüde yaralayacağını da gösterdiler.

1974 yazındaki Kıbrıs olayları sırasında biz enternasyonalizmi reddetseydik, bu ne anlama gelecekti? Bu, Türkiye'nin adayı istilasına alkış tutan milliyetçilerle ve şovenistlerle aynı safa geçmek, ya da ilkesiz bir tutum almak demek olacaktı. Oysa bizler enternasyonalistiz ve o acılı günlerinde Kıbrıs halkının yanında yer aldık. Partimiz derhal bir "Orduya Çağrı" yayınlayarak şöyle dedi: "Yurtsever subaylar, erler, Amerikan emperyalizminin, NATO'nun harp ve kışkırtma planları uğruna Kıbrıs'ta kan dökmeyin! Mehmetçik memlekete dön!"

Türkiye komünistlerince, devrimci sınıf savaşımlarında utkunun ön koşulları yalnızca ulusal ya da hatta bölgesel planda yaratılmıyor. Sınıf savaşlarının enternasyonal cephesi ve uluslararası işçi sınıfının desteği her durumda son derece önemlidir. İşte bazı örnekler:

Yukarıda değindiğim gibi, Batı işçi sınıfının enternasyonalist tutumu, Ekim Devriminin utkusu için önemli bir gereklikti. Bu tutum, devrimin uluslararası alanda tanınmasına geniş ölçüde yardımcı oldu. Uluslararası işçi sınıfı ve öteki ilerici güçler, Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin daha da ilerlemesine katkıda bulundular. Günümüzde, sosyalist ülkeler topluluğunun Avrupa'daki barış taarruzu büyük başarılar kaydetmiştir. Bu başarıda kapitalist ülkelerdeki ilericilerin ve en başta komünistlerin barış ve detant için verdikleri ardıcıl savaşımın büyük payı vardır.

Kapitalist ülkelerde, barış ve barış içinde yanyana yaşama yolunda yığınları harekete geçirmeden, detant, geri döndürülemez bir süreç durumuna getirilemez. Politik ve askersel olarak gerçekleştirilemez. Çünkü detant için savaşım, enternasyonal bir ödevdir.

Bir başka örnek, anti-Sovyetizme karşı savaşıma ilişkindir. Bu savaşım, sosyalist toplumun en ileri, en insancıl, en adaletli ve en demokratik toplum olduğunu milyonlarca insana göstererek onlara sosyalist toplum hakkındaki gerçekleri iletmeyi amaçlayan dünya ölçüsündeki ideolojik ve politik çabanın bir parçasıdır. Bugün sosyalist ülkeler ve en başta Sovyetler Birliği dünyada büyük saygınlık kazanmıştır. Sosyalizm, dünyanın gelişmesinde belirleyici unsur durumuna gelmiştir. Bu kazanımlar, en başta ve temel olarak sosyalist ülkeler topluluğunun çabalarıyla gerçekleşmiştir. Fakat yalnız onların eylemlerinin sonucu değildir. İleri kapitalist ve gelişmekte olan ülkeler komünist partileri, Sovyetler Birliği'yle dayanışmayı her zaman en önemli enternasyonal ödev saymışlar ve anti-Sovyet yalanları her zaman teşhir etmişlerdir. Elde edilen kazanımlar, bu eylemlerin de bir sonucudur. Bu kazanımlar, yaşayan sosyalizmin, kendilerinin en derin özlemlerini kapsadığını gören bütün ileri işçilerin isteklerinin bir anlatımıdır. Ki, ileri işçilerce 1917'de Rusya'da kazanılmış olan özgürlükler bütün burjuva özgürlüklerinden her zaman için daha üstündür. Demek oluyor ki, politik ve ideolojik olarak günümüz anti-Sovyetizmi, aynı zamanda, ileri kapitalist ve gelişmekte olan ülkeler işçi sınıfına karşı da yöneltilmiştir. İşçi sınıfının öncüsü olan komünist partilerinin durumlarını sarsmayı amaçlamaktadır.

Türkiye komünistleri, anti-Sovyetizme karşı, bunun için böylesi bir kararlılıkla savaşıyorlar. Anti-Sovyetizmle savaşırken biz, yalnızca enternasyonal ödevimizi yapmış olmuyoruz. Sovyet halkının tarihsel kazanımlarını, Sovyetler Birliği'nde ulusal sorunun ve toprak sorununun çözümünü yığınlara duyururken, böylece, Türkiye emekçi halkı arasında, öteki halklara karşı dostluk ve kardeşlik duyguları gibi önemli bir unsuru da içeren, ilerici ulusal bir bilincin yeşermesine yardımcı oluyor ve yabancı düşmanlığının zehirini temizlemeye çalışıyoruz.

Son olarak, ulusal kurtuluş devriminin sosyal devrime büyümesini ele alalım. Bu süreç, uluslararası işçi sınıfının ve onun yarattığı dünya sosyalist sisteminin, Afrika-Asya devrimcilerine yaptığı yardımlar ve dayanışma olmadan varolamazdı. Çin Hindi'nin ve Afrika'daki Portekiz sömürgelerinin halklarının tarihsel utkuları bunun açık kanıtıdır.

Yukarıdaki örnekler, proletarya enternasyonalizminin, herşeyden önce, işçi sınıfının ulusal müfrezelerinin ve onların öncü partilerinin çıkarlarını yansıtabildiğini gösteriyor. Uzun dönemde ise proletarya enternasyonalizmi, uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve bütün ezilenlerin geniş ve daha kalıcı amaçlarına hizmet edebilme yeteneğindedir.

Ulusal ve enternasyonalist ilkeler arasındaki derin bağın bir başka örneğini de sosyalist ülkeler topluluğu içindeki ilişkilerde ve bu ülkelerin, sosyalist enternasyonalizme dayalı dış politikalarında görüyoruz. Sosyalist enternasyonalizm, sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerin daha genel ve temel ilkelerini temsil eder. Ne var ki biz, sosyalist enternasyonalizmi, proletarya enternasyonalizminden ayrı, enternasyonalizmin özel bir çeşidi gibi görmenin yanlış olduğu inancındayız. Bunları karşı karşıya koymak, işçi sınıfının, yalnız sosyalizmde (egemen sınıf olarak) enternasyonalist görevini tam anlamıyla gerçekleştirebileceği gerçeğini bir kenara itmek olur. İktidarda olan komünist öncülerin enternasyonalizminin, esinlendiği derin sınıf dayanışmasının kaynağı işte bu gerçektedir. L.İ. Brejniyef'in belirttiği gibi, "Sosyalist enternasyonalizm", "insanın, hem kendi ülkesinde hem de dünyada, sosyalizmin kaderi üstüne derin bir sorumluluk duymasıdır. Her ülkenin gelişmesindeki tarihsel ve ulusal ayrılıklara derin bir saygı ve birbirlerini, mümkün olan en geniş ölçüde destekleme kararlılığıdır. Sosyalist ülkelerin dünya devrimci sürecindeki, halkların anti-emperyalist kurtuluş savaşımını destekleme konusundaki tarihsel rolünü derinden anlamaktır".

Sonuç olarak şunu belirtelim ki, devrimci savaşıma yeni işçi kuşakları, yeni işçi müfrezeleri katıldıkça, onlara enternasyonal devrimci savaşımdaki temel ögeleri tanıtmak, onları eğitmek, özellikle önemlidir. Bu, onların sınıf savaşımını kendi ülkelerinde, bölgelerinde ve dünya ölçüsünde yürütmelerine büyük ölçüde yardım edecektir.

Veli Dursun Yoldaş'ın oportünistler tarafından Ali Durmasın adı ile yayınlanan "Türkiye'de Faşizm Tehlikesi" adlı yazısını da *Yeni Çağ* dergisinin Mart 1975 tarihli sayısından okuyabilirsiniz.